

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (hatodik tanács)

2021. szeptember 21. *

„Előzetes döntéshozatal – A Bíróság eljárási szabályzatának 99. cikke – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – Az 1. cikk (1) bekezdése – Tárgyi hatály – A »polgári és kereskedelmi ügyek« fogalma – Díjköteles út használatáért fizetendő díj beszedésére irányuló eljárás”

A C-30/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Lennestadt (lennestadi helyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2021. január 19 -én érkezett, 2021. január 11-i határozatával terjesztett elő

a **Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt.**

és

NW

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, C. Toader (előadó) és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt. képviseletében M. Tändler Rechtsanwalt,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Heller és I. Zaloguin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint a Bíróság az eljárási szabályzatának 99. cikke alapján, indokolt végzéssel határoz,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Végzést

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 1. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt., egy magyar jog szerint alapított, budapesti (Magyarország) székhelyű részvénytársaság és a Németországban lakóhellyel rendelkező NW között egy díjköteles út használatához kapcsolódó díj beszedése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1215/2012 rendelet (10) és (15) preambulumbekkezdése az alábbiakat mondja ki:
„(10) E rendelet hatályának ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra, eltekintve egyes, pontosan meghatározott ügyektől [...]
[...]
(15) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg. A joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a jogvita tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő kapcsoló tényezőt kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.”
- 4 A hivatkozott rendelet 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
„E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. Ez a rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, vagy az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (*acta iure imperii*) során végrehajtott intézkedéseire vagy mulasztásaira vonatkozó felelősségre.”
- 5 Az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:
„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

A magyar jog

- 6 A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: a közúti közlekedésről szóló törvény) 33/A. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy bizonyos utak használatáért használati díjat kell fizetni. E díj megfizetésének elmulasztása esetén pótdíj fizetendő.
- 7 E törvény felhatalmazza az illetékes minisztert arra, hogy bizonyos utak használatát rendeletben díjkötelessé tegye, valamint hogy meghatározza a gépjárművek nyilvántartásba vett üzemeltetője által fizetendő használati díjakat és pótdíjakat.
- 8 A közúti közlekedésről szóló törvény képezi a jogalapját az autópályák, autóutak és főutak használatának díjáról szóló 36/2007. (III. 26.) GKM rendeletnek (a továbbiakban: 36/2007. (III. 26.) GKM rendelet).
- 9 A 36/2007. (III. 26.) GKM rendelet 1. §-a értelmében a díjköteles utak használatára „polgári jogi jogviszony keretében” kerül sor.
- 10 A használati díj mértékét e rendelet 6. §-a határozza meg. E § (6) bekezdése értelmében e díj heti összege egy D1 kategóriába tartozó járműre 2975 forint (HUF) (hozzávetőleg 10 euró) volt.
- 11 Az említett rendelet 7/A. §-ának (1) bekezdése szerint pótdíjat kell fizetni, ha megállapítást nyer, hogy a jármű nem rendelkezik érvényes úthasználati jogosultsággal. E § (7) bekezdése előírja, hogy e díjat a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató szedi be.
- 12 A pótdíj összegét a 36/2007. (III. 26.) GKM rendelet 7/A §-ának (10) bekezdése és 1. mellékletének 1. pontja együttesen határozza meg. A fizetési felszólítás kézhezvételétől számított 60 napon belül történő fizetés esetén e díj összegét 14 875 HUF-ban (hozzávetőleg 50 euró) állapították meg. Amennyiben e felszólítás kézhezvételét követő 60 napon belül nem kerül sor fizetésre, az említett díj összege 59 500 HUF-ra (hozzávetőleg 190 euró) emelkedik.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 13 Az alapeljárás felperese az Eggenfeldenben (Németország) székhellyel rendelkező Ungarische Autobahn Inkasso GmbH-t (a továbbiakban: UAI) bízta meg azzal, hogy a Németországban nyilvántartásba vett és pótdíjjal érintett gépjárműveket, illetve azok üzemeltetőit felkutassa, és a pótdíjat behajtsa.
- 14 Miután az UAI e gépjármű forgalmi rendszáma alapján felkutatta e gépjármű üzemeltetőjét, az első fizetési felszólítással felhívja a 14 875 HUF összegű pótdíj, valamint a beszédési költségek megfizetésére. Amennyiben ezen első felszólítás nyomán nem történik meg a fizetés, a pótdíj összege 59 500 HUF-ra emelkedik.
- 15 NW egy Németországban nyilvántartásba vett gépjármű üzemeltetője. 2019. december 19-én e járművel egy rövid szakaszon egy útdíjköteles Magyarországi úton haladt, mielőtt megváltotta volna a szükséges úthasználati jogosultságot.

- 16 2020. március 10-i felszólító levelében az UAI követelte NW-től a további, behajtási költségekkel növelt díj megfizetését. Mivel NW nem reagált, 2020. május 13-án egy második levelet küldtek neki az ügyintézés költségeivel, az üzemmentartó személyének kiderítésével kapcsolatos költségekkel, az átalánydíjjal és az általános forgalmi adóval megnövelt pótdíj beszedése érdekében.
- 17 Az alapeljárás keretében így a felperes összesen 260,76 euró megfizetését követeli NW-től. Véleménye szerint a jogvita magánjogi szerződéses jogviszonyon alapul, és pontosítja, hogy a követelésének behajtása érdekében az általános szabályokat kell alkalmaznia.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmának terjedelmét illetően, annak meghatározása érdekében, hogy e fogalom körébe tartozik-e az olyan eljárás, mint amilyen az alapeljárásban szerepel.
- 19 E bíróság szerint, mivel a díjfizetésre kötelezett út használója nem váltotta meg az úthasználati jogosultságot, a pótdíjat úgy kell tekinteni, mint amely egy közjogi norma alapján egyoldalúan meghatározott büntető jellegű díjnak minősül, és nem csupán a nyújtott szolgáltatásnak a 2017. március 9-i Pula Parking ítélet (C-551/15, EU:C:2017:193) 36. pontja értelmében vett egyszerű ellenértékét képezi. E díjnak – amely az említett bíróság szerint büntető jellegű – megállapítását és beszedését, ennél fogva e bíróság szerint közhatalmi aktusoknak kell minősíteni, következésképpen azokat ki kell zárni az 1215/2012 rendelet tárgyi hatálya alól.
- 20 E körülmények között az Amtsgericht Lennestadt (lennestadi helyi bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az [1215/2012] rendelet 1. cikkének (1) bekezdését, hogy aszerint e rendelet hatálya alá esik az olyan bírósági eljárás, amelyet egy állami társaság indít egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező természetes személlyel szemben egy díjköteles út jogosulatlan használata miatt kiszabott, büntető jellegű díj behajtása érdekében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 21 Eljárási szabályzatának 99. cikke értelmében, ha egy kérdésre a válasz egyértelműen levezethető az ítélkezési gyakorlatból, vagy ha az előzetes döntéshozatalra elé terjesztett kérdésre adandó válasz nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek, a Bíróság az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat.
- 22 A jelen előzetes döntéshozatalra utalás keretében e rendelkezést kell alkalmazni.
- 23 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmába tartozik a törvény alapján megbízott társaság által indított, a valamely díjköteles út használatához kapcsolódó díjnak bírósági úton történő behajtása iránti kereset.

- 24 Ami a „polgári és kereskedelmi ügyeknek” az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalmát illeti, a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy e fogalom az e rendeletből a tagállamokra és az érdekelt személyekre nézve eredő jogok és kötelezettségek egyenlőségének és egységességének lehető legteljesebb biztosítása céljából nem értelmezendő egyszerűen valamely tagállam belső jogára való utalásként. Az említett fogalmat önálló fogalomnak kell tekinteni, amelyet egyrészt az említett rendelet céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő általános elvekre hivatkozással kell értelmezni (2019. február 28-i Gradbeništvo Korana ítélet, C-579/17, EU:C:2019:162, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 Annak eldöntése érdekében, hogy valamely bírósági kereset az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmába, és ezáltal e rendelet hatálya alá tartozik-e, meg kell határozni a peres felek között fennálló jogviszonyt és annak tárgyát, vagy meg kell vizsgálni az előterjesztett kereset alapját és megindításának szabályait (2020. július 16-i Movic és társai ítélet, C-73/19, EU:C:2020:568, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Így, bár egyes olyan jogviták, amelyekben valamely hatóság áll szemben egy magánszeméllyel, tartozhatnak az 1215/2012 rendelet hatálya alá, ha a bírósági jogorvoslati kérelem *iure gestionis* aktusokra vonatkozik, más a helyzet akkor, amikor a hatóság közhatalom gyakorlása keretében jár el (2021. március 25-i Obala i lučice ítélet, C-307/19, EU:C:2021:236, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A peres felek valamelyike közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokhoz viszonyított többletjogosítványok folytán ugyanis kizárja azt, hogy az ilyen jogvita az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek területére tartozzon (2020. szeptember 3-i Supreme Site Services és társai ítélet, C-186/19, EU:C:2020:638, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Egyébiránt az, hogy bizonyos tevékenységek közcélokra irányulnak, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy e tevékenységeket *iure imperii* végrehajtott tevékenységeknek lehessen minősíteni, mivel azok nem felelnek meg a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokhoz képest többletjogkörök gyakorlásának (2020. szeptember 3-i Supreme Site Services és társai ítélet, C-186/19, EU:C:2020:638, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 A jelen ügyben az alapeljárásban benyújtott kereset tárgyát illetően az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az egy díjköteles út használatáért járó pótdíjra vonatkozó követelés beszedésére vonatkozik. Az ilyen út használatával kapcsolatos díj megfizetésére vonatkozó kötelezettség megsértését követően ugyanis a nemzeti szabályozás az eredeti összeg emelését írja elő. A jelen ügyben követelt összeg e pótdíjnak felel meg, amelyhez más, a gépjármű üzemmentartójának azonosítására és beszedésére irányuló eljáráshoz tartozó költségek kapcsolódnak. Ez a kereset, amelyet az alapeljárás felperese indított, a 36/2007. (III. 26.) GKM rendelet értelmében vett magánjogi jogviszonyra vonatkozik.
- 30 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, mind az alapügyben szóban forgó használati díj, mind pedig a pótdíj összegét e rendelet írja elő, mivel az alapeljárás felperese e díjak alkalmazásának célszerűségét illetően nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel. Egyébiránt, bár a pótdíj az eredetileg fizetendő összeg jelentős növekedésével jár, a Bíróság rendelkezésére álló

információkból nem következik, hogy ez valamely közlekedési jogsértés szankcionálásának minősülne. Ugyanis, amint azt az említett felperes írásbeli észrevételeiben kifejti, a használati díj és a pótdíj megfizetésének kötelezettsége különbözik az illetékes hatóság azon jogkörétől, hogy a közúti közlekedésről szóló törvény 21. §-ának (2) bekezdése alapján 10 000 és 300 000 HUF (hozzávetőleg 25–830 euró) összegű bírságot szabjon ki, amennyiben a gépjármű tulajdonosa nem teljesíti a közúti díjak megfizetésére vonatkozó kötelezettségét.

- 31 Az alapeljárás tárgyát képező kereset alapját és megindításának módját illetően meg kell állapítani, hogy az alapeljárás felperese a kérdést előterjesztő bíróság előtt indított eljárás keretében az általános szabályok szerint folytatja a pótdíj beszédését.
- 32 Ezenkívül a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata értelmében az eljárás az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” körébe tartozik, ha a felperes az általános szabályoktól eltérve maga nem bocsát ki végrehajtható okiratot, hanem a nemzeti szabályozás alapján csupán arra jogosult, hogy beszédje a pótdíjakat, az e behajtáshoz kapcsolódó költségekkel együtt, és e célból bírósági eljárást indítson (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 12-i Sunico és társai ítélet, C-49/12, EU:C:2013:545, 39. pont; 2017. március 9-i Pula Parking ítélet, C-551/15, EU:C:2017:193, 37. pont; 2021. március 25-i Obala i lučice ítélet, C-307/19, EU:C:2021:236, 71. pont).
- 33 Ebből következik, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében – sem az olyan kereset, mint az alapügyben szereplő alapján indult eljárás felei között fennálló jogviszony, sem az ilyen kereset alapja és megindításának módja nem utal az uniós jog értelmében vett közhatalmi jogosítványok gyakorlására, így az ilyen típusú kereset az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmába, és e rendelet hatálya alá tartozik.
- 34 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmába tartozik – a valamely díjköteles út használata alapján fennálló jogviszonyt magánjoginak minősítő – törvény alapján megbízott társaság által indított, az ilyen úthasználathoz kapcsolódó díjnak bírósági úton történő behajtása iránti kereset.

A költségekről

- 35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmába tartozik – a valamely díjköteles út használata alapján fennálló jogviszonyt magánjoginak minősítő – törvény alapján

megbízott társaság által indított, az ilyen úthasználathoz kapcsolódó díjnak bírósági úton történő behajtása iránti kereset.

Aláírások